

**Apel Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w Gdańsku z dnia 29 października 2020 r.
w sprawie sytuacji w branży turystycznej i czasu wolnego oraz branży eventowej.**

Sytuacja gospodarcza naszego kraju na skutek pandemii zmienia się z dnia na dzień. Zwiększająca się liczba zachorowań wpływa na poszczególne sektory gospodarki i coraz więcej branż ma wyraźne kłopoty z utrzymaniem się na rynku. Przygotowany apel Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego, dotyczy sytuacji szeroko rozumianej branży turystycznej i silnie powiązanych z nią gastronomią, transportem czy branżą wydarzeń reprezentujących ofertę czasu wolnego.

Zgodnie z raportem badań, przeprowadzonych w terminie 29.06-6.07.2020 przez Pomorską oraz Gdańską Organizację Turystyczną pt. „Wpływ epidemii COVID-19 na firmy branży turystycznej województwa pomorskiego – pomiar po 3 miesiącach”, 92 % firm turystycznych regionu odnotowało znaczący spadek przychodów, a 59 % firm ma trudności z płynnością finansową. Z kolei w branży eventowej (działalność związana z organizacją przedstawień artystycznych, koncertów, targów, wystaw, kongresów, konferencji, wraz z całym sektorem wspierającym tę działalność jak np.: producenci sprzętu estradowego), przedsiębiorcy z województwa pomorskiego notują spadki przychodów o 80-100% w okresie od 12 marca do dziś, w porównaniu z tożsamym okresem 2019. W wielu firmach rozpoczął się już proces zwolnień pracowników, problemem są również opóźnienia wplatnościach rat kredytów, leasingów i innych bieżących zobowiązań.

Turystyka w Polsce zapewnia ok. 1,5 mln miejsc pracy i w dużej mierze reprezentowana jest przez mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa. W województwie pomorskim w branży turystycznej działa ponad 13 tysięcy przedsiębiorstw, jest to jeden z ważniejszych dla województwa obszarów gospodarki i jednocześnie najbardziej dotknięty kryzysem wywołanym pandemią COVID 19.

Biorąc powyższe pod uwagę oraz po analizie sytuacji w jakiej znalazła się ta część gospodarki oraz fakt, że przygotowane przez Rząd RP programy pomocowe – tzw. tarcze antykryzysowe, dobiegły końca, nie ochraniając wielu sektorów turystyki i czasu wolnego oraz firm z branży eventowej, nie dając szans na przyszłość, Wojewódzka Rada Dialogu Społecznego w Gdańsku proponuje:

- 1. Jednoznaczne wskazanie Ministerstwa Spraw Zagranicznych jako jedyne źródła wiarygodnych i rzetelnych informacji dotyczących bezpieczeństwa podróży do poszczególnych zagranicznych destynacji turystycznych oraz stanu bezpieczeństwa podróżnych przyjeżdżających do Polski.**

2. Uruchomienie zachęcającego, czytelnego i komunikatywnego systemu informacji dla podróżnych krajowych.

Uzasadnienie: Polska dla większości naszych obywateli jest najważniejszym celem podróży wypoczynkowych. Panująca obecnie sytuacja sprawia, że Polacy wstrzymują się również z rezerwowaniem wypoczynku w kraju. To przekłada się na straty finansowe polskich przedsiębiorstw.

3. Zobowiązanie Ministerstwa Edukacji i Nauki oraz Kuratorów Oświaty do bieżącego informowania o możliwościach organizacji wycieczek szkolnych w zależności od stanu epidemii w Polsce i poszczególnych województwach.

Uzasadnienie: Informacja o niedopuszczeniu do organizacji wycieczek szkolnych płynąca ze szczebla krajowego, wstrzymuje wszelkie działania, które są w kompetencjach dyrektorów szkół. Akceptacja decyzji organów prowadzących szkoły pozwoli na bezpieczną organizację wycieczek, zgodnie z zaleceniami Sanepidu, przez profesjonalnych organizatorów turystyki, w zależności od lokalnych warunków. Wycieczki po regionie, jedno i dwudniowe, w najbliższym sąsiedztwie szkoły pozwolą na ukierunkowaną edukację regionalną, praktyczne poznanie historii i dziedzictwa regionalnego, przeprowadzenie warsztatów, umożliwiających poznanie lokalnych twórców. Wycieczki mogłyby być opłacane Bonem Turystycznym a beneficjentami pośrednimi mogliby być przede wszystkim agenci i organizatorzy turystyczni.

4. Uruchomienie kampanii społecznej informującej o pełnym zabezpieczeniu klientów korzystających z usług profesjonalnych organizatorów turystyki, na mocy obowiązujących przepisów, w tym ustawy o Turystycznym Funduszu Gwarancyjnym oraz dodatkowym zabezpieczeniu branży turystycznej specjalnymi kredytami.

Uzasadnienie: Uspokojenie negatywnych nastrojów klientów turystyki krajowej i zagranicznej jest dzisiaj jedyną szansą na niedopuszczenie do paniki i masowych anulacji rezerwacji. Podejmowanie restrykcji i ograniczeń związanych z wymaganiami rosnącej ilości zakażeń, powinno uwzględniać odmienność obiektów skategoryzowanych czy będących pod nadzorem sanepidu jak np. gastronomia czy siłownie, które ze szczególną starannością prowadzą działalność.

5. Zabezpieczenie specjalnych środków na przygotowanie i realizację kampanii o szerokim zasięgu, promującej na rynkach zagranicznych przyjazdy do Polski oraz w Polsce podróże krajowe.

Uzasadnienie: Kampania na rynku krajowym powinna być przeprowadzona bez zwłoki, natomiast dla rynków zagranicznych powinna zostać przeprowadzona bezpośrednio po opanowaniu kryzysu wywołanego pojawieniem się wirusa COVID-19. Wykonawcą tego projektu mogłaby być Polska

Organizacja Turystyczna powołana do promowania Polski jako atrakcyjnego kierunku turystycznego. Skala rezygnacji z przyjazdów do Polski, którą notują rodzime przedsiębiorstwa turystyczne, jest bliska 100 %, co powoduje zapaść tego segmentu rynku turystycznego. Spadek przyjazdów turystów zagranicznych wpływa nie tylko na obniżenie przychodów organizatorów turystycznych, ale również negatywnie wpływa na inne segmenty gospodarki w tym gastronomię, kulturę a nawet tak popularną w ostatnich latach turystykę medyczną.

6. Rozważenie możliwości powołania Funduszu Pożyczkowego dla spłaty przez budżet państwa zaliczek przesłanych do kontrahentów zagranicznych na poczet imprez, które nie mogły się odbyć z powodu zamknięcia granic lub wprowadzonych obostrzeń przez rząd z tytułu epidemii.

Uzasadnienie: Kontrahenci zagraniczni permanentnie nie chcą zwracać wpłaconych zaliczek przez polskie biura podróży, które z kolei są zobowiązane do oddania środków finansowych swoim klientom. Wydaje się zasadnym, aby powstał Fundusz Pożyczkowy, który mógłby firmom w takiej sytuacji udzielić preferencyjnych kredytów przeznaczonych właśnie na taki cel.

7. Umożliwienie przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego zwiedzania z przewodnikiem wszystkich muzeów, galerii i innych obiektów wystawienniczych.

Uzasadnienie: Polski niezorganizowany turysta nie korzysta z usług przewodników, zwłaszcza na terenie Polski. Wg statystyk WFTGA Polska jest na końcu listy państw europejskich, w których usługi przewodnickie są świadczone na rzecz rodzimych turystów niezorganizowanych (18 miejsce na 24 badane). W obliczu braku turystyki przyjazdowej (obsługuje go ok. 50% rynku przewodnickiego oraz generuje ok. 70% przychodów z tego rynku) oraz niewielkiej liczby zorganizowanych wewnątrz krajowych wyjazdów (obsługuje go ok. 70% rynku przewodnickiego oraz generuje ok. 25% przychodów z tego rynku), możliwością wykonywania pracy jest obsługa turystów indywidualnych w muzeach i instytucjach kultury, z zachowaniem reżimu sanitarnego. Niestety, w wielu miejscach to pracownicy etatowi dodatkowo oprowadzają turystów, zaś przewodnicy, dla których jest to źródło utrzymania często wręcz nie mogą wejść ze swoimi klientami do obiektu. Dlatego umożliwienie przewodnikom oprowadzania, zachęcanie turystów do skorzystania z tych usług byłoby swoistym kołem ratunkowym dla tego rynku.

8. Przygotowanie mechanizmu czasowego wsparcia, na określonych zasadach, dla firm z branży turystycznej i czasu wolnego oraz branży eventowej poprzez:

- a) Zwolnienie ze składek ZUS do 30 czerwca 2021 roku firm wg. PKD (nie tylko PKD jako wiodącego):

- 49.39.Z - przewozy autokarowe,
  - 55.10.Z - hotele i podobne obiekty zakwaterowania,
  - 55.20.Z - obiekty noclegowe turystyczne i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania,
  - 55.30 - pola kempingowe i pola namiotowe,
  - 56.10.A - restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne,
  - 79.12.Z - organizatorzy turystyki,
  - 79.11.A - agenci turystyczni,
  - 79.11.B - pośrednicy turystyczni,
  - 79.90.A - piloci wycieczek i przewodnicy turystyczni,
  - 79.90.C - pozostała działalność usługowa w zakresie rezerwacji, gdzie indziej niesklasyfikowana,
  - 82.30.Z - działalność związana z organizacją targów, wystaw i kongresów,
  - 85.52.Z – pozaszkolne formy edukacji artystycznej (szkoły tańca),
  - 90.01.Z - działalność związana z wystawianiem przedstawień artystycznych.
  - 90.02.Z - działalność wspomagająca wystawianie przedstawień artystycznych,
  - 93.19.Z - pozostała działalność związana ze sportem (przewodnicy górscy, wędkarstwo rekreacyjne),
  - 93.21.Z - działalność wesołych miasteczek i parków rozrywki (wystawy tematyczne, plenerowe),
  - 93.29.Z - pozostała działalność rozrywkowa i rekreacyjna (animatorzy),
- b) Wypłatę postojowego dla wyżej wymienionych działalności do 30 czerwca 2021 z możliwością przedłużenia, jeżeli sytuacja nie poprawi się, z uwzględnieniem członków spółek z o.o., jawnych i komandytowych, jeżeli spółka jest jedynym źródłem dochodu.
- c) Przyspieszenie zwrotu VAT na rachunek przedsiębiorcy do 14 dni do końca 2021 roku.
- d) Przygotowanie tarczy sektorowej dla wyżej wymienionych działalności w przypadku spadku **PRZYCHODÓW powyżej 75%**

Uzasadnienie: Branża turystyczna i czasu wolnego oraz branża eventowa obejmują szereg sektorów wymagających wsparcia i ochrony. Do takich zaliczyć należy między innymi: obiekty noclegowe – nieskategoryzowane i skategoryzowane, organizatorów turystyki, pośredników i agentów, przewodników turystycznych i pilotów, przewoźników autokarowych przewożących wycieczki, agencje eventowe, organizatorów wydarzeń kulturalnych i koncertów oraz konferencji czy kongresów, firmy zapewniające i produkujące sprzęt techniczny dla w/w wydarzeń, wypożyczalnie sprzętu turystycznego, atrakcje turystyczne, instytucje kultury, umożliwiające zwiedzanie obiektów, gastronomię w szerokim zakresie. Nie można zapomnieć tutaj o Polskiej Izbie Techniki Estradowej

skupiającej szereg firm zapewniających sprzęt techniczny wraz z obsługą, na potrzeby organizacji wydarzeń oraz przedsiębiorców reprezentujących artystów, wykonawców, instrumentalistów i aktorów, skupionych między innymi w Izbie Gospodarczej Menadżerów Artystów Polskich i pokrewnych organizacjach.

W obliczu ogromnych problemów branży turystycznej, w tym nadciągającego załamania rynku, każde dodatkowe obciążenie finansowe może doprowadzić do upadku setek firm tej gałęzi gospodarki. Największym zagrożeniem dla tego sektora jest obecnie utrata płynności finansowej przez firmy, niezależnie od ich wielkości, pozycji na rynku czy profilu. Już występujące lub spodziewane kłopoty z płynnością finansową powodują ograniczanie lub wręcz redukowanie zatrudnienia. Co istotne, dla większości wymienionych przedsiębiorstw, kluczowym problemem jest brak bieżących środków utrzymania, albowiem wydatki inwestycyjne nie stanowią dużej części kosztów. Podstawowe koszty są związane z bieżącym utrzymaniem, składkami na ZUS oraz czynszami za obiekty i place. Dotychczasowe instrumenty, poza postojowym i zwolnieniem ze składek na ZUS, nie uwzględniały możliwości udzielania bieżącego finansowania „na życie”, a w obliczu braku zysków z sezonu 2020, okres jesienno-zimowy bez wsparcia oznacza poważne zagrożenie dla zdolności utrzymania się i przetrwania firmy.

9. Przedłużenie do 30 czerwca 2021 roku dofinansowania do wynagrodzeń pracowników branży turystycznej i czasu wolnego oraz branży eventowej przez Powiatowe Urzędy Pracy (w Tarczy Antykryzysowej 1.0 jest zapis, że Rada Ministrów może przedłużyć okres dofinansowania do wynagrodzeń).

Uzasadnienie: Brak płynności finansowej oraz dużo niższe przychody z sezonu 2020 (zwłaszcza wśród organizatorów wydarzeń oraz turystyki, pośredników, agentów, animatorów i branży MICE) mogą skutkować w okresie jesienno-zimowym koniecznością drastycznego ograniczenia kosztów przedsiębiorstwa w tym osobowych oraz nieregulowania części zobowiązań. W obliczu braku zainteresowania zorganizowanymi usługami turystycznymi oraz usługami eventowymi, zmniejszy się zapotrzebowanie na pracę w tym sektorze co skutkować będzie zwolnieniami. Dzięki nim przedsiębiorcy zaoszczędzą na inne, konieczne wydatki. Przedłużenie dofinansowania do wynagrodzeń oraz rozszerzenie ich na zleceniobiorców, z uwagi na znaczący udział umów zlecenia w rynku pracy w tym sektorze, pozwoli na utrzymanie zatrudnienia części osób, bez szkody dla pokrycia niezbędnych wydatków przedsiębiorców.

10. Stworzenie narzędzi finansowego wsparcia z Polskiego Funduszu Rozwoju dla samozatrudnionych i podmiotów niezatrudniających pracowników (analogicznie jak dla firm)

oraz wznowienie subwencji PFR ukierunkowanej na branżę turystyczną i czasu wolnego oraz branżę eventową dla firm ze spadkami przychodu powyżej 75% (liczone z kilku miesięcy tego roku, np. od 01.03 - 31.10.2020). Przedłużenie okresu spłacenia pożyczki z tarczy finansowej PFR dla firm, które to wsparcie już otrzymały.

Uzasadnienie: W sektorze przedsiębiorstw związanych z zagospodarowaniem czasu wolnego, wiele osób prowadzi mikroprzedsiębiorstwa niezatrudniające pracowników, a często wyłącznie powierza wykonanie określonych czynności zleceniobiorcom. Instrument tzw. „Tarczy finansowej PFR” nie uwzględniał tych podmiotów (ok. 60% całego rynku usług) przy możliwości ubiegania się o tę formę pomocy, albowiem warunkiem sine qua non było zatrudnienie (w oparciu o umowę o pracę) co najmniej jednej osoby. Brak tego narzędzia likwiduje więc 60% branży, czyli mikroprzedsiębiorstwa i Jednoosobową Działalność Gospodarczą, gdyż nie otrzymały one pomocy z PFR. Dlatego wdrożenie mechanizmu zbliżonego do „Tarczy finansowej PFR”, z której mogliby skorzystać przedsiębiorcy prowadzący jednoosobowe działalności gospodarcze bez pracowników lub przedsiębiorcy wyłącznie zlecający określone czynności zleceniobiorcom byłoby skutecznym instrumentem finansowym umożliwiającym przetrwanie do kolejnego sezonu turystycznego. Równocześnie powinno się rozważyć przedłużenie okresu spłaty pożyczek udzielonych firmom turystycznym i eventowym z PFR, gdyż utrzymująca się trudna sytuacja tych branż bez perspektyw w najbliższych miesiącach uniemożliwi terminowe spłaty pożyczek nawet jeżeli część z tego wsparcia zostanie umorzona.

11. Roczne wakacje kredytowe dla kredytów firmowych objętych:

- a) Programem PARP „Polityka nowej szansy” - dopłaty do kredytów – pomoc dla firm dotkniętych kryzysem, kredyty płynnościowe UE dla przedsiębiorców dostosowane do specyfiki branży turystycznej z uwzględnieniem straty za 2019 rok,**
- b) Funduszem Dopłat do Oprocentowania (PARP) – dopłaty do oprocentowania kredytów obrotowych odnawialnych i nieodnawialnych dla firm o spadku przychodów o 75%.**

Uzasadnienie: Rozwój pandemii koronawirusa uniemożliwił nie tylko terminową obsługę zaciągniętych wcześniej kredytów, ale również przygotowanie odpowiedniej strategii związanej ze spłatą kolejnych rat kredytowych. Brak zaplanowanych przychodów z sezonu 2020 będzie skutkować wyborem pomiędzy wydatkami m.in. na wynagrodzenia dla pracowników a ratami kredytu. Wakacje kredytowe pozwolą na utrzymanie zatrudnienia, przesunięcie środków na pensje oraz przygotowanie się na spłatę zobowiązań w kolejnym sezonie.

12. Obniżenie na minimum 2 lata podatku VAT na usługi turystyczne i gastronomiczne oraz eventowe, z 23% na 7 % oraz utrzymanie 0% dla turystyki przyjazdowej.

Uzasadnienie: Podatek VAT w wysokości 23% stanowi ok. 19% ceny całej usługi uiszczanej przez klienta. Obniżenie go do preferencyjnej stawki 7% pozwoli na realne obniżenie cen brutto usług turystycznych o ok. 12%. Będzie to odczuwalne obniżenie cen, co może dodatkowo zachęcić i skłonić do korzystania z tychże usług. Obniżenie na minimum 2 lata podatku VAT na usługi turystyczne z 23% na 7% i utrzymanie 0% dla turystyki przyjazdowej poprawi koniunkturę i będzie miało realny wpływ na wszystkie sektory turystyki. Obniży to równocześnie ceny usług turystycznych dla klientów, co przełoży się na zwiększenie popytu i prawdopodobnie zwiększy wpływy do budżetu. W innych państwach europejskich już obniżono VAT na usługi turystyczne np. w Wielkiej Brytanii nawet o 5%.

13. Rozważenie możliwości jednorocznego przejęcia leasingów na autokary przez Państwo i spłatę tego jednorocznego zobowiązania przez firmę po zakończeniu leasingu komercyjnego.

Uzasadnienie: Głównym wydatkiem inwestycyjnym firm przewozowych i transportowych jest leasing na pojazdy. Polskie firmy przewozowe są znane w Europie z wysokiej jakości i dobrego taboru, co wynika z regularnego odnawiania floty pojazdów. Standardem w umowach leasingu jest sytuacja, iż brak spłaty 3 rat skutkuje rozwiązaniem umowy oraz przejęciem pojazdu przez leasingodawcę. W obecnej sytuacji spadku przychodów o ok. 70-80% spłata rat może w przypadku wielu przedsiębiorców być wręcz nierealna.

14. Zamknięcie bez choćby kilkudniowego uprzedzenia, całego sektora gastronomii, bez uwzględnienia segmentacji rynku gastronomicznego, jest katastrofalne dla tej części branży czasu wolnego, nie traktuje kompleksowo tej dziedziny usług i destabilizuje gospodarkę.

Uzasadnienie: Pragniemy podkreślić, że 70% lokali gastronomicznych generuje 80% obrotów w godzinach od 19.00 do 24.00, kiedy Polacy, po pracy, idą do restauracji na kolację. Gastronomia Polska to nie tylko kluby i dyskoteki, który to segment reprezentuje zaledwie 1 % całej branży. Ponadto ograniczanie działalności całej branży, bez żadnych wyjątków, zamykanie i także pustych aquaparków oraz basenów, to działania prowadzące do destabilizacji szeroko pojętej gastronomii oraz nagłego przerwania łańcucha dostaw produktów. Radykalne i nagłe zamknięcie branży powoduje załamanie branż wspierających i współpracujących, nie pozwala na przygotowanie się do kryzysowej sytuacji. Zamknięcie branży gastronomicznej z dnia na dzień jest przykładem działania, które może doprowadzić do maksymalnej destabilizacji tych usług.

W obecnie katastrofalnej sytuacji, docelowo czeka polską branżę turystyczną załamanie jakości sprzedaży w zakresie informacji pozyskiwanych przez klienta, przesunięcie dystrybucji do kanałów elektronicznych, polaryzacja rynku, zwiększenie udziału w rynku organizatorów zagranicznych, którzy

uzyskują wsparcie od swoich rządów, niewspółmiernie wyższe od wsparcia w Polsce. Wszystkie negatywne zjawiska zostaną pogłębione przez wprowadzanie nowych obostrzeń. Podobnie branża eventowa w skład której wchodzi agencje eventowe, firmy zapewniające i produkujące sprzęt techniczny na potrzeby wydarzeń, pomimo że formalnie nie jest zamknięta, to w praktyce od 12 marca 2020 r. nie może świadczyć swoich usług ze względu na ograniczające rozporządzenia.

Wojewódzka Rada Dialogu Społecznego w Gdańsku wyraża przekonanie, że z uwagi na bezprecedensową i tragiczną sytuację w jakiej znalazła się branża turystyczna i czasu wolnego oraz branża eventowa, wsparcie Rządu RP jest niezbędne i konieczne, aby uratować firmy i ich zasoby włącznie z utrzymaniem zatrudnienia i ich potencjału techniczno - organizacyjnego przez najbliższe trzy kwartały.

Przewodniczący
Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego
w Gdańsku

Mieczysław Struk